

ਹੈ

I.L.R. Punjab and Haryana

(1989)1

ਕਾਹਲੀ, ਤਿਲਕਣ, ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਧਾਰਾ 63 ਤੋਂ 67 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਝਿਜਕ ਦੇ ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਮਿਤ ਕਰਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੁ. 5,000 ਖਰਚੇ ਵਜੋਂ, ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ।

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

ਐਮ.ਐਮ ਪੁੰਡੀ ਅਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਚੌਧਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ.ਜੇ.

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜ—ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1988 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 5982

27 ਜੁਲਾਈ 1988

ਪੰਜਾਬ ਗਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ (1952 ਦਾ IV)- ਐੱਸ. 102(4) ਅਤੇ (6)- ਸਰਪੰਚ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 102(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ—ਸੈਕਸ਼ਨ 102 (6) ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ-ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣੀ ਗਈ— ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੋ।

ਦਿੱਤੀ ਜਾਈ ਹੈ ਕਿ ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਭਲੇਖਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀ, ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਗਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1952 ਦੇ ਅਧੀਨ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕਰਤਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦਾ ਅਸਲ ਹੁਕਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।) ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ 10 ਮਈ 1988 ਦੇ ਸ਼ਬਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੇਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਯੋਗ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਧਾਰਾ 5 ਅਤੇ 6)।

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਐਮ. ਐਮ. ਪੁੰਡੀ, ਜੇ.)

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਹਿਤ ਹੈ। ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੬)।

ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੂਰਬਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡ ਲਈ ਭੇਜਣ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ: -

- (a) ਆਰਡਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ P-2 ਅਤੇ P-4 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰੇ;
- (b) ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼;
- (c) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ;
- (d) ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ;
- (e) ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ;

ਸਿਵਲ *MISC. 1988* ਦਾ ਨੰ. 9251। — ਸੈਕਸ਼ਨ 151 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਮਪਗਨ ਐਡ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਐਚ.ਐਸ ਮੱਤੇਵਾਲ, ਪੀ.ਐਸ. ਥਿਆਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਐਸ.ਐਸ.ਸਾਰੋ, ਏ.ਏ.ਜੀ. ਪੰਜਾਬ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

(1) ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਕੱਟੂ, ਬਲਾਕ ਬਮਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਦਾ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸਰਪੰਚ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਕੁਝ ਮੁਢਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਸਰੂਪ, ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਨੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰ. ਐਸ.ਓ. ਰਾਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ। 19/PA-4/53/5-107/96 ਮਿਤੀ 16 ਮਈ, 1986 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 102(4) ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ,

1952 (ਛੋਟੇ ਲਈ 'ਐਕਟ')। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 1988 ਦੇ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 752 ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

“ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 102(6) ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੀ ਢਿੱਲੋਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਡੈਲੀਗੇਟ ਵਜੋਂ ਅਣਗੱਲੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਸਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 102(6) ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੀ ਪੀ. ਰਾਮ, ਆਈ.ਏ.ਐਸ., ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ, ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ, ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 25 ਮਈ, 1988, ਅਨੁਸੂਚੀ P-4 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(3) ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡੀ.ਐਸ. ਤਿਵਾੜੀਆ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ.ਜੇ. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਦੇਹਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਦਾਹਰਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਉਥੇ ਹੀ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਮੂਲ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

(1) 1979 PLJ 15.

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਐਮ. ਐਮ. ਪੁੰਡੀ, ਜੇ.)

ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 102(6) ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ, ਵਿਕਾਸ, ਨੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਰੈਂਕ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ

ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬੈਠਦੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (6) ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਤਥਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

(4) ਡੀ.ਐਸ. ਤਿਵਾਤੀਆ ਅਤੇ ਐਮਆਰ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ, ਜੇਜੇ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 1986 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 3583 ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। - ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਵੇਗਾ। ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਸ਼ੱਕਾ ਸੀ-

“...ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਡੈਲੀਗੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਡੈਲੀਗੇਟ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ/ਜੁਆਇੰਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਇਹ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸ਼ਾਂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ...”

ਅਸੀਂ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਤਥਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ।

(5) ਇੱਥੇ, ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਖੁਦ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਪਰ 10 ਮਈ, 1988 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੈਨ ਚੈਟਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 102 (6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਚਾਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 102 (6) ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਹੁਣ ਇੱਥੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ - ਮਿਤੀ 16 ਮਈ, 1986 ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਸਰੂਪ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਕਰਤਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਅਸਲ ਹੁਕਮ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ, ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਮਿਤੀ 10 ਮਈ, 1988 ਦੇ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ, ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮ, ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ-4, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵੈਧ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(6) ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲ ਬੂਠ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਦੁਬੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਭੁਲੇਖੇ ਤੋਂ, ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ. ਰਾਮ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹਨ।, ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਉਹੇ

ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਸਮਾਗਮ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਹਿਤ ਹੈ। ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਮਕੈਨਿਕ ਦੀ ਨੋਟਿਓ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

(7) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੁਕਤੇ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(8) ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਰਣਾ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਕਰ

ਸਿੰਘ

ਐਮ.ਐਮ. ਪੁੰਛੀ ਅਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਚੌਧਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 33.
ਰਵਿੰਦਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ
ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮਹਿੰਦਰਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ, -
ਉਤਰਦਾਤਾ।

1987 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 7408

2 ਅਗਸਤ 1988

ਹਰਿਆਣਾ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਚੋਣ ਨਿਯਮ, 1978 — ਰਿਸ਼. 75, 78 ਅਤੇ 79- ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਪੇਸ਼-ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਲੜਦੇ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ-
ਡਿਪਟੀ